

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominic'a, demaneti'a.

Locuinti'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
o in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siose lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Roman'i'a:
4 galb. pre annu, — 2 galb. pre 1/2
de annu, — si 1 galb. pre 1/4 de annu

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiecare care publicati-
une separatu. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu esemplariu costã 10 cr.

Revista diurnalistica.

Numerulu de joi (24. L. c.) alu foiei guverne-
mentale unguresci „Pesti Napló“ porta in frunte ur-
matoriulu articulu:

„D'in discursulu dlu Bratianu, tinentu in
camer'a Romaniei, care lu avemu acum innaintea
nostra in tota estensiunea, ne lovesce in urechie es-
presiunea prin care aduce pre amicii nostri Romani
in legatura cu acelu poporu eroicu, despre ai carui
fii unu scrietoriu a d'isu, ca la primulu loru pasiu s'a
vediuat ca ei suntu „pui de leu.“

Ne invoimu d'in tota anim'a la tote laudele de
cari potu avè parte destinsele insuŕi a le poporulu
romanu; ba nici contr'a asemenarei pomenite n'ave-
mu nici o esceptiune, numai catu dlu Bratianu in
interesulu Romaniei s'e nu-si continue asemenarea
intr'atãt'a, in catu s'e gatesca in dosu si unu desiertu
pentru puii cei de leu.

Si noi onoram pre natiunea romana, ca pre o
sora iubitoria de libertate si eroica: dar' credemu, ca
acestei onori si simpatie mai bine corespundemu de
catu dlu Bratianu, candu credemu, ca Romanii nu
dorescu frase bombastice, ci binecuventãrile civilisa-
tiunei, nu dorescu aventuri de a le lui Don Quixott,
ci devoltare constituŕionale si bunastare.

Tote aceste avantagie le dorimu Romaniei d'in
anima — si chiaru de acea suntemu contrari politice
dlu Bratianu, care necum s'e fia promovatu bunasta-
rea poporulu, dar' a pericolitu tote avantagiile, cari
Europ'a le-a ascuratu pentru Roman'i'a.

Daca am fi noi inimicii poporulu Romaniei,
n'amu fi condamnatu politic'a dlu Bratianu. — Noi
voimu s'e fimu buni vecini.

Daca am avè cugete rezervate resboiose, ne-
amu fi potutu numai bucurã de provocatiunile cu cari dlu
Bratianu ni-a tentatu paciint'a.

Dlu Bratianu in discursulu s'eu voiesce a dà si
asecurarea, ca Roman'i'a nu staruesce a cuceri Un-
gari'a si Transilvani'a. Iertãmu. Acestu cugetu este
atãtu de naivu, in catu e cu nepotintia a-lu luã in
nume de r'eu.

Noi nu tememu Ungari'a si Transilvani'a, ci
Roman'i'a de politic'a domnulu Bratianu: Roman'i'a
in care sperãmu a aflã unu aliatu credin-
tiosu si consciu s'eu-si, si a caru sorte nu o poteam
privi cu indiferentia candu am vediuat cum o poli-
tica aventurosa o duce la nimicire, cum si-prepade-
sce banii pentru o inarmare, de care Roman'i'a, pre
langa neutralitatea ei garantata de Europ'a, preste
totu n'are nici o trebuŕintia.

Dara pre catu de departe suntemu de cugetulu,
ca Roman'i'a ar' amenintã Ungari'a si Transilvani'a,
asemene poporulu romanu n'are nici o cauza a se
ingrighi pentru organizarea armatei nostre.

Paralela ce a trasu dl. Bratianu intre armat'a
romana si cea austro-magiara nice de catu nu stã;
neutralitatea Romaniei a garantat'o Europ'a. Po-
terea mare, precum e monarc'i'a austro-magiara, in-
s'a-si si-aseculeza neutralitatea si inca prin o potere
de aperiare corespundetoria pusetiunei sale de po-
tere mare.

Poterea nostra de aperiare este asiã daru poterea
de aperiare a pacei si nu pote s'e nelenisceca pre ve-
ciniti nostri de la amedia-di, de si pote s'e necesiesca
tare pre acei-a cari s'au incurcatu intr'atãt'a in anu-
mite curse, ca dlu Bratianu.

Daca dlu Bratianu, pre langa cunoscut'a-i aple-
care spre media-nopte, se mai provoca si la simpatia
Franciei si Italiei, prin acest'a documenteaza numai,
ca elu intr'adeveru are cutezarea, cu care acusa in
cuventarea sa pre Beust si pre Andrãssy*);
pentru ca asertiunea ca „transportãrile de arme s'au
intemplantu cuscirea Franciei“, dã doveda despre ma-
rea audacia a barbatulu, care-si pote aduce aminte
de tote admonitiunile diplomatiei franceze, de
cari avè parte pre candu erã ministru.

Despre aceste-a dlu Bratianu tace intieptiesce:
dar' cu atãtu mai multu vorbece despre „soru-sa“
(Transilvani'a), pre care barbatulu ei vre s'o ucida.

Daca dlu Bratianu odata cu capulu voiesce con-

*) Intrebuŕintãmu ocaziunea pentru a insemnã aci con-
tr'a asertiuniloru dlu Bratianu, ca, precum scimu cu siguri-
tate, dlu ministru-presiedinte Andrãssy n'a amblatu neci o da-
ta pre la Bucuresei. Not'a lui „Pesti Napló.“

sangeneitate cu Transilvani'a, noi nu i potemu dà de
catu rolulu soarei rele, carea, dupa ce a facutu tote
pentru ca s'e aduca certa intre casatoriti, atitã pre
femea contr'a barbatulu, staruindu a o face s'e cre-
da: catu este de apesata! Ori catu de emotiunatoria
s'e fia fati'a ce dlu Bratianu dã acestei „ucideri“, to-
tu-si pote fi convinsu, ca soru-sa nice de catu
nu se potfesse sub unu guvernulu ca ace-
l'a cu care dlu Bratianu a fericitu pa-
triã sa. Intrebe pre ori care Ardeliãnu,
si va potè scl, ca celu mai bunu lucru
ce ar' potè face in interesulu „sororei“
sale este, ca s'e conduca altmintrea afacerile consan-
geniloru ei d'in Roman'i'a, si s'e nu nimicesca
acea tiera cu o galanteria sumptuosa gravitatoria spre
media-nopte.

De altmintrea atragerea fratiesca, la care se
provoca dlu Bratianu, este unu motivu destulu de
debilu si dubiosu, pentru amestecarea, de care se
vede ca dlu Bratianu ar' avè pofta. Pentru
ca nu incape nice o indoela, ca noi aici in
Ungari'a suntemu cu cele mai intime
sentieminte fratiesci cãtra locuitori
Romaniei, si dupa logic'a dlu Bratianu nimic'a
n'ar' fi mai naturalu, de catu ça, basandu-ne
pre acestu sentiementu fratiescu, s'e ne
amestecãmu in afacerile cele reu ordinate
a le amiciloru nostri Romani. Daca totu-si nu o fa-
cemu acest'a, caus'a este, ca nu ni place a ne ocupa
cu lucrurile altor'a, si lucrulu celu mai putienu, ce
potemu acẽptã de la altii este, ca si ei s'e intielega
asiã iubirea fratiesca.

Dlu Cogalnicianu, in cuventarea sa putienu
mai moderata, dorere, n'a aretat atãt'a independen-
tia, cãta i-ar' trebui pentru ca s'e pune capetu poli-
ticeci celei periculose a dlu Bratianu. Intr'ace'a nu
potemu abdice de speranti'a, ca reactiunea simtãbila
a n'encrederei generali, ce politic'a dlu Bratianu a
atrasu poporulu romanu d'in partea toturoru pote-
rilor de a caroru simpatii acestu poporu are tre-
buŕint'a, va dà noulu guvernulu destula energia, pen-
tru a pune capetu politiceci, contr'a carci-a dlu Co-
galnicianu cu asta cale a omisu a pasã pre fatia.

Dni Brateanu si Cogalnicianu, la a caroru adresa
este scrisu acestu articlu, si, precum nu pote fi in-
doela, de a dreptulu d'in cabinetulu dlu ministru
presiedinte, face-si reflesiunile si observãrile loru, ca
unii ce sunt singuri competiti in ceea ce privesse
politic'a loru si justificarea ei, — noi d'in parte
ne multu ne bucurãmu vediendu cum abundeza ace-
stu articlu de simpatie calduose si bune intentiuni,
ba chiaru iubire fraternu pentru elementulu romanu,
dare-ar' Ddieu santulu s'e fia adeverate si sincere tote
asecurãrile aceste, Romanii ar' raspunde cu asemene
iubire fratiesca, dar' in fapta lucrurile sunt cu totulu
contrarie. O singura reflesiune facemu la cele ce se
afirma despre sortea Romaniloru d'in Transilvani'a
si multumirea loru cea mare cu starea actuala a lu-
crurilor. Nu ne potemu splicã cum scrietoriulu ar-
ticlulu si-iã dreptulu de a vorbi in numele Rloru
Ardeleni, candu acestu dreptu in diet'a Ungariei nu
se recunosceã neci chiaru deputatiloru Romani, si
candu acolo de unde s'a stracorat acestu articlu au
o mie de mediuloce pentru a potè cunosce bine sen-
tiemintele Rloru transilvani si a scl ca acele nu sunt
de felu simpatice guvernulu si situatiunii actuala.

Red.

Interpelatiune

Domnulu Ministru de Comerciu, Agricultura si Co-
merciu.

Nu ca reprezentantu dietalu — ca-ci in 10 Dec.
a. c. mi-a espiratu mandatulu, — ci ca Representan-
tu alu mai multoru sute de Cetitori ai „Federatiunei“,
adeca ca Redactoru respundetoriu nu numai fatia
cu guvernulu, ci si fatia cu cei ce platescu pretiulu
de prenumeratiune, in carele este cuprinsu totodata
si pretiulu timbrulu si alu marceloru postale, adeca
si banii ce intra in vistieri'a statulu sub rubric'a de
„venturi“, mi-ieu libertatea de a face una interpela-
tiune diurnalistica pre asta cale nu straordenaria si
ne indatinata a publicitatii. Eca Motivele:

In totu cursulu anulu 1868, si a nume indata

in a dou'a luna a aparitiunii Diuariulu „Federatiu-
nea“, unii domnisori oficiali pre la osebitele Direc-
tiuni, Speditiuni s'eu Statiuni postale s'au inamo-
ratu intru atãtu-a de d'ins'a, catu nu o lasã s'e treca
mai de parte la respectivii prenumeranti, de aici au
urmatu Reclamatuni, ceea ce prenumerantiloru face
neplacere, era Redactorulu spese indoite — cu unu
cuventu Reclamatuniile au fostu numerose, si in pro-
portiune mai numerose decatu la alte diuarie. In Ro-
man'i'a, prenumeratiloru nu li se speduiã decatu nu-
mai totu alu doile s'eu alu treile numeru, ba unii nu
primiã cãta una luna intrega neci unu numeru! Am
aercatu insu-mi, aflandu-me in Bucuresei, la post'a
austriaca, dar n'am potutu s'e dau de cauza, acolo
mi se diceã, ca vin'a trebue s'e fia la Pest'a.
N'am potutu s'e descoperu nemica. — Cugetamu,
las' s'e incete servitiulu postei austriace in Roman'i'a,
atunci vomu gasi bub'a. Inse pagub'a, ce au resul-
tatu pentru Redactiune au fostu sentibila, ca-ci de
la unu nr. platimu 4 cr., alti 4 cr., pentru nrlu recla-
matu, eca la 50 abonati in Roman'i'a, d'in 200 nri pre
septemana, rategindu, nu sciu pre unde, jumetate d'in
ei, face o data pretiulu marceloru 400 cr. pentru 100
esemplarie tramise, si alti 400 cr. pentru esempla-
riile reclamate, adeca o sumulitia de 8 fl. pre septe-
mana numai! si acest'a s'au intemplantu forte adese
ori, dar' cei d'in departare se si urescu a totu recla-
mã. Redactiunile caror'a li tramitemu in schimbu
diuariulu nostru se plangu mereu pentru neregula-
ritatea cea mare carea nu e vin'a spediturei nostre
ci a posteloru. Reclamatuniile in Ungari'a si Tran-
silvani'a au fostu fãra numeru, era pagubele resul-
tatorie de aici destulu de marisore; — am tacutu
inse, ca-ci cugetamu ca si alte diuarie o patiescu cam
asiã, — dar'

avendu in vedere ca reulu, in locu s'e se curme,
inca mai tare se multimiesce,

avendu in vedere d'in scrisorile parteculari ce
mi s'au adresatu d'in mai multe parti, ca numai „Fe-
deratiunea“ o patiesce atãtu de reu,

avendu in vedere plansorile prenumeratiloru de
la mai multe locuri, ca si nrii carili se tramitu i pri-
mescu mangiti, sdrobiti, sfarticati, si la
intrebãrile ce au facutu d'insii la respectivele oficie
postale li-s'a respunsu, ca s'e intrebe la Directiunea
centrala d'in Pest'a, ca de acolo li vinu asiã,

avendu in vedere, ca asta-di primli o scrisore
de la unu prestimatu barbatu d'in Clusiu, carele se
plange, ca de mai multe lune mai toti prenu-
meratii „Federatiunei“ primescu nrii, cari i si pri-
mescu, sdrobiti, mangiti si sfarticati, si ca la
intrebãrile ce facu ei la oficiulu postale li-se respun-
de cu cãta o surãdere sarcastica si cu indrumãri
pana la Pest'a!

avendu in vedere, ca banii pentru timbru de la
„Federatiunea“ sunt totu atãtu de buni ca si de la
alte diurnale,

avendu in vedere, ca acest'a neregularitate enor-
ma se intempla mai alesu de la inaugurarea preafe-
ricitei ere dualistice, — pote fi ca oficialii odiniora
Bachisti si Schmerlingiani, voru a compromite mini-
steriulu actualu —

avendu in vedere, ca contributiunea pusa pre
diurnale este cea mai nedrepta, este cea mai grea
d'intre tote cãte existu, si ca daca a fara de acest'a
platimu marcele pentru portulu postale, post'a rege-
sca este indetorata a face si servitiulu cuvenitu,

Rogãmu pre onorab. D. Ministru a reflectã la
urm. intrebãri:

Are cunoscentia despre marea neregularitate ce
domnesce in asta privintia la oficiele postale supuse
autoritatii sale?

Mai plansu-s'au si altii in asta si alte privintie?

Si daca e, atunci are onorab. D. Ministru voin-
ti'a, dar' vointi'a firma, de a se delaturã acestu incon-
venientu ne mai auditu? Cã-ci altmintrea trebue s'e
desperãmu.

Rogãmu in fine pre onorab. D. Ministru, ca s'e
opresca pre toti oficialii postali, ca d'insii s'e nu se
incumete a face politica, ca-ci acestu lucru nu se tie-
ne de nasulu, voiu s'e d'icu de oficiulu loru, si daca
li ajunge si loru timpu de a-si formã si ei ore cari
principe politice, s'e le pastredie bine pentru sine si
pentru superiorii s'ei, dar' s'e nu le manifestadie intr'-
unu modu chiaru atãtu de brutalu. Acest'a o in-

semnâmu, pentru că suntem informați că unu domnisoru de speditoru postale luandu o data câți-va nri ai „Federatiunei“ i-au trantitu cu furia sub mesa, dîcându: „Az Istenét ennek a „Fene-de-esunya“ Ujságnak! Dupa cum suntem informați, cei ce facu asiè nu sunt magiari ci lipiture d'in cet'a renegatiloru, cari prin astfelu de apucature cerca a se recumendà la mai marii natiunii suverane, pre alu carei-a trupu vegetedia ca si insectele parasite.

Pcst'a, 28 Dec. 1868.

Redactorulu „Federatiunei.“

Cuventarea deputatului V. Babesiu

ținuta in 2 noemvre la desbaterea cestiunei de nationalitate in dieta Ungariei.

(Fine.)

Ni s'a dîsu, că prin egal'a indreptâre a limbeloru se îngreuieza administratiunea justitiei si guvernarea, ba an auditu amintindu-se si privintie financiarie. — Nu incape indoiele, că administratiunea este mai grea la poporul de mai multe limbe, de câtu la celu de o limba, si că este mai grea candu se folosescu mai multe limbe, si mai grea candu functiunarii nu precepu aceste limbe; asemenea este adeveratu, că administratiunea este mai scumpa, candu tocm'a pentru diferinti'a limbeloru trebuie să fia aplicati dirigatori speciali, dar' — credu — mai scumpa, candu ea este avisata la ajutoriulu dragomaniloru si translatoriloru. Eu inse, dloru, asiè sciù că administratiunea prompta si eftina, câtu de bune, nu sunt scopuri de frunte, ci numai mediloce spre acelu scopu alu statului, si pentru ace'a asiè tienu, că nu este cu cale a respinge dreptele pretensiuni natiunali in privinti'a limbei, pentru cuventulu administratiunei rapedi si eftine. Este grea, dloru, administratiunea, si scumpa si d'in acea acusa, pentru că tier'a este mare si estinsa. Deci, daca vomu vre să tînemu prè multu la administratiunea usiora si eftina, am potè pre-tinde si accea ca să ni miciorâmù tier'a, să ni-o reducemu; atunci de buna sema administratiunea va fi mai usiora si mai eftina. (Haritate.) Vedeti, dloru, la ce consecintie potu să duca argumentele fără cale. (Strigări: destulu, să votâmù!)

Totu mereu ni se amintescu integritatea tierii si unitatea ei politica ca scopulu si principiulu supremu, d'in care trebuie să procedemu. Dupa mine, scopulu supremu alu statului nu e acest'a; integritatea si unitatea de statu sunt numai mediloce, cari, daca se intrebuintieza rou, devinu mediloce rele. Scopulu de frunte, dloru, este cultur'a si fericirea poporeloru statului; si cine lu pierde d'in vedere acestu scopu, acel'a — sè-mi credeti că nu va ajunge nici acelu scopu, pe care dvostre lu tîneti de scopulu celu mai naltu alu statului, era eu, precum dîsei, lu tienu numai de medilocu la scopu, adeca nici asigurarea integritatei si unitatei patriei.

Sè-mi credeti, dloru, că chiaru asigurarea integritatei patriei mai bine o vomu ajunge tocm'a prin egalitatea de dreptu, garantata tuturoru natiuniloru.

Am auditu dîcendu-se: n'aveti a ve teme că prin ace'a, că nu se acorda egal drepturi pentru fia-care natiunalitate si limba in viet'i'a publica, ele ar suferi si peri; căci dovedesce esemplulu trecutulu, cumcă n'a peritu nici o natiunalitate, elementulu magiaru n'a nimicitu nici pre un'a.

Este adeveru, că diferitele natiunalități esistu, n'au peritu in trecutu; dar inse este mare diferinti'a intre trecutu si presinte. Domnitorii trecutulu au fostu feudalismulu si despoti'a; nu li-a pasatu acestor'a de luminarea poporului, si tocm'a pentru accea nici nu s'au ingrigitu accea că in ce limba vorbesce poporul; s'au multiamitu ca poporul sè li sierbosca. Dar de totu altulu este spiritulu tempului presinte; asta-dî nu se pote negà, că esistu staturi si regime, cari lucra la stergerea natiunalitățiloru. Cautati numai la Rusi'a, cea amintita de atâtea ori tocm'a de Voi! In trecutu, daca

s'a intemlatu unde-va amalgamisiune, s'a intemlatu pe cale naturale, adeca a amalgamisiune poporulu mai valorosu pre celu mai slabu la natiunalitate, inse de desnatiunalizare maiestrita n'a fostu atunci vorb'a, pre candu asta-di desnatiunalizarile au devenitu maiestrita politica. Prin acèsta desluceire eu nu voiu sè dîcu că dora si guvernulu si legelatiunea nostra ambla cu astfelu de maiestrita, ci am amintitu cele dîse pentru ca sè precepta onorat'a casa, că, dieu, incape prepusu, era prepusulu este daunosu.

Ni se dîce că nu se potu concede comitate sèu districte natiunali de administratiune, peste totu nu se potu recunosce si acordà drepturi natiunali in mesura atātu de mare, precum pretinde proieptulu minoritatei, pentru că in estu casu s'ar' potè ca mane-poimane, la ocaziune favorabile, natiunali sè se desparta cu totulu de cătra acèsta patria. Dar' me rogu, ore este acest'a argumentu? Ore daca intr' adeveru potemu sè avemu cuventu a ne teme de asemenea casu d'in partea poporeloru multumite, ce trebuie să asceptâmù d'in partea loru daca ele voru fi nemultumite, neindestulte! Eu, dloru, asiè credu că daca tocm'a este cine-va ca sè nutresca o temere ca acèst'a, unulu ca acel'a cu atātu mai vertosu ar' trebui să voteze pentru multumirea natiunalitățiloru patriei, dându-le tote conditionile cîte ceru ele pentru asigurarea esistintiei, culturile, limbei loru.

In fine, sè-mi fia iertatu a reflectà si d'in parte-mi la unele cuvinte ale onoratalui domnu ministru de culte. A dîsu adeca dlu ministru că — „nu esiste putere care sè-lu induplece a parasi terenulu libertătii, alu concurentiei libere si a se retrage era-si între bastionele privilegieloru.“

Onor. casa! Eu asiè gratulà parlamentulu si guvernulu, dacu asiè observà că intr' adeveru a trecutulu tempulu privilegieloru; dar' proieptulu de lege alu comisiunei centrali ni dovedesce tocm'a contrariulu, ace'a adeca că pre candu pretinde a face dispușetiuni despre egalea indreptâre natiunale, elu ni infatîșieza unu proieptu de lege despre omnipotenti'a natiunalității si limbei magiare, care proieptu de lege ori câtu am vrè sè negâmù, redicandu-se la validitate de lege, ar' fi celu mai indeveratu privilegiu esclusivu.

D'in tote aceste privintie si motive, eu onor. casa, d'in parte mi nici intr'unu tipu n'asiè potè primi de base a discusiunei speciale proieptulu comisiunei centrali, si de orace proieptulu o. dnu Fr. Deák, atātu in privinti'a principiiloru câtu si in a celoru mai multe dispușetiuni speciali in esintia nu se deosebesc, — nu-lu potè primi nici pre acèst'a. — D'in contr'a, fiindu că principiile proieptului minorității sunt de ast-felu, in câtu ele corespundu in tote privintiele dreptatei, ecitatei si necesității, si fiindu aci vorb'a numai de principie, pentru acèst'a numai si numai pe acest'a lu-potu primi de base la desbaterea speciale.

Oen'a Muresiului, 17 dec. 1868.

Afacerea Ispanlacaniloru inca neterminata!

De ve aduceti aminte, in Nr. 59 alu „Federatiunei“ v'am fostu scrisu, ce facuse Tribunalulu comitatense contr'a comunei Ispanlac'a, — atunci intrerupsesem in media re, — dupa ce inse istori'a accea inca si acum dureza, voiescu acum a o continua, pentru că de-si nu e frumosa daru este forte interesante.

Am fostu spusu, că in 19 aprile a. c. sosise in Ispanlac'a 154 ostatici cu 6 ofiçiri, ca intruniti inca cu 10 gendarmi sè sugrume spiritulu de revolutiune ce aveà comuna ac'est'a. — Acum daru ve voiu spune numai ce modu de recuirare se intrebuintie pentru sustinerea militiei si adaparea ei, apoi voiu spune cum i pacall dl. v.-comite K. pre sateni, si apoi cu câta iubire parintesca si de dreptate, si cu câta intieleptiune pasf tribunalulu comitatense facia cu rebelii de Ispanlaciani.

Dl. v.-comite dupa sosirea militiei mergeà numai la casa respectiva unde pusesse ochiulu pre o vita mai frumoșica, statorià unu pretiu bagatelulu pentru dens'a, apoi o du-

ceà la belitu, dandu proprietariulu asupr'a pretiulu o tiedula fără terminu de platire, — vedi bine, vit'a trebuiu să fia mai tenera adeca cam de trei ani, câ-ci altmintre Domni'a lui nu-i potea rode carnea, fiindu domniului, si asiè cam reu — de dinti, — era fiindu că ap'a in Ispanlac'a nu le tignià domniiloru sale, dl. v.-spanu a hotaritu sè se recuire vinu de beutu, deci audiendu că unu economu are 30 ferie, se dusera acolo; acasa erà numai o copila de vre-o 16 ani, tatalu ei erà fugitu cu coilalti sateni, era mum'a copilei dusesse de mancare barbatului fugitu, — ceru daru de la fèta sè-i dèe vinulu, acèst'a se escusà că ea fără scirea tata-sèu nemica n'a vendutu de candu este, v.-spanulu o imbià pre feria cu 80 cruceri platindi dupa tiedula, fet'a nu vre sè primessa tiedul'a, deci poruncì dl. v.-spanu la ai sèi, sè duca vinulu, era fet'a vediendu că nu e gluma, cere tiedul'a, ca sè aiba unu documentu celu pucinu facia cu tata-sèu, daru acum erà dl. v.-spanu de cătra padure, si nu voi sè i dèe, pentrucă lu necagise fet'a cu resistintia sa, deci domni'a loru beura vinulu, si copila remase si fără tiedula. — Cu acestu faptu dupa acèa dl. v.-spanu k. se falià prin Aiudu, ca de o bravura.

In estu modu se economisara pana in 23 aprile, era atunci vediendu-se că romanii nu se intorcu acasa, si pricepundu-se, că caus'a ar' jacea in impregiurarea, că casonii remasi li duceau de mancare la cei fugiti, dl. v.-spanu ca sè aduca si ce-va schimbare in monotonia petrecerei, ordinà in 23 aprile, ca „militarii sè impregiure satulu giuru impregiuru, si numai a intrà, dar' a esè d'in satu pre nimene sè nu lase“; — acèsta stratagema preste doue dîle dupa acèa si-aduse fruptele sale, că-ci ne mai potendu rabdà forma omenii in noptea d'in 24 spre 25 aprile partea cea mai mare se stracurara in satu, pre cari la numeru 24, d. v.-spanu numai decātu in 25 aprile i si espedà sub escorta de patru gendarmi! la Aiudu, era in 26 aprile asemenea pre 16 insi. — Impregiurarea satulu se sustienù continuu pana in 29 aprile, era vediendu-se, că in cele mai de pre urma trei dîle nece unu revoltantulu nu se mai ivesco, in diu'a acèst'a se radicà; — daru fiindu că militi'a si-pretindeà lefa de executiune, dl. v.-spanu si cealalta comisiune banii comisiunali, cari cu totulu suià la 700 fl. v. a. si in satu nu erà bani, se intrepuse dl. v.-spanu si luà pre numele sateniloru de la unu domnu pamentescu unguru banii acestia imprumutu „oblegandu pre sateni a face dîle de lucru pentru ei, si a platì interese.“

Am sè amintescu aici unu casu curiosu, demnu de spiritulu a probateloru, unu domnu pamentescu unguru adeca poftià cu totu adinsulu, ca in protocolulu radicarei executiunei militari, sè-se deoblige comun'a in solidu, ca pre viitoriu ori ce dauna s'ar intemlatu domniloru unguri in Ispanlac'a, accea sè li-o platesca comun'a sub executiune!!

D'in cele de pana acum dîse se potu profità doue inventiature, adeca aceia cari au a se ocupà cu executiuni, potu luà d'in procederea asta unu esemplu pentru sine, era de alta parte se pote vedè ce periculosi erau revoltantii de Ispanlaciani pentru liniscea publica, deca nu se tramiteau 160 catane, 10 gendarmi, d. v.-spanu, școlgabirou si tota cet'a „prindeti-lu!“-loru acestor'a! De acolo ve poteti cugetà periculositatea si feroçitatea acestoru Romani, candu in departare de trei ore cutezara ai escortà patru gendarmi!!

Fu asiè credu că si ace'a se potè vedè de aici, că unii domni cu stricteti'a si duritatea loru fatia cu Romanii, se facu de risu cîte odata, daru vedi bine totu pre contulu Romaniloru.

Dupa 11 dîle de asediù, militi'a parasi Ispanlac'a in 29 aprile.

Acum se apucà tribunalulu comitatense d'in Aiudu de a-i luà la trei parale pre cei 40 Romani incarcerati in 25

RÖSLER'A.

Daci'a si Romanii.

La întrebarea, unde au fostu asiediati pana in seclulu alu XII-le, de Nic. Densusianu*).

IV.

Cum că coloniile romane ori asiè dîcandu poporul a luat numirea celoru cinci dîle d'in septemana de la numele dieiloru ce aveau cultulu celu mai religiosu, credu că nu ni va mai dà ansa sè disputâmù cu Dlu Dr. Rösler si despre acce; e singura întrebarea, că fostu au in natura colonieloru, ca dupa ce au trecut la crestianismu pre langa dîlele septemanei sè aplica numirile dieiloru acestor'a si la locurile unde se asiediau? Inca in vechime, la poporul romanu erà numite stradele, campurile si tufisiele dupa numele dieiloru ce aveau cultulu celu mai estinsu. Ce se atinge de Daci'a inse, vomu potè decide acèsta cestiune numai cu ajutoriulu Archeologiei. In ainte de tote inse, aflâmù in Ardelu nisce muati cu numirile *Vulcanu, Cibele* si *Florusiu*, ce ne aducu aminte de dieii *Vulcanus, Cybele* si *Florus*, cari nu va potè dîce D. Dr. Rösler, că sunt nisce traduceri proste de pre vre-unu cuventu ore-care unguerescu. In Daci'a aflâmù pre *Mercuriu* pusu între dieii tutelari (dieii tutelares)¹⁾; aflâmù

mu monuminte radicate lui Mercuriu cu predicatul „Augustus“¹⁾ pentru sanctateja familielor (Mercurio Augusto pro salute filiorum); aflâmù pre Mercuriu cu predicetele „Consentiens“²⁾ si „Conservator“³⁾; aflâmù totu asemenea unu monumentu radicalu Venerei cu inscriptiunea: „*Veneri victrioi* pro salute imperii senatus populi que romani, et ordinis coloniae Apulie“⁴⁾, precum si: „*Veneri Augustae*“⁵⁾ Veneri sanctissimae“⁶⁾ si asiè, luandu tote inscriptiunile de a rondulu, vedemu că, între toti dieii, Vinerea si Mercuriu au avutu cultulu celu mai estinsu. Daru coloniile romane aveau diei si ca patroni la deosebite locuri, asiè pre o inscriptiune aflâmù: „*Dii deae locis salutaribus*“⁷⁾ pre alt'a: „*dii, deabus Dacia-rum et terrae*“⁸⁾, pre alt'a: „*Jovi optimo maximo, Terra Daciae et genio provinciae*“⁹⁾, si asiè aflâmù, afara de dieii ordinari, in sa-si Daci'a si pamentulu ei indumneçita.

Acum fiindu cultulu lui Mercuriu si alu Venerei atātu de a fundu petrundu la poporul Daciei si inca prin crestianismu capetandu unu daru religiosu si mai mare chiar' ac-

ste doue dîle d'in septemana, cari onorau pre Mercuriu si Venerea, ore nu poteau coloniile romane sè le radice monuminte si in dîle de periclu sè se adune in giurulu loru ori sè dèe inse-si locuriloru, pre cari se asiediau, numele de Mercuriu ori Venerea in onorea acestoru diei. La magiari, d'in contra, nu aflâmù dîlele septemanei in nece o legatura religiosa cu ore-care diei. — Insi magiarii nu avoau diei si nu au avutu pre nece unu *Szerda*, cum au avutu coloniile romane pre unu Mercuriu, daru nece nu au avutu numiri proprie de dîle. Dominec'a loru a fostu dî de tîrgu (*vasárnap*) er' nu de inspiratiuni religiose. Diu'a antâiu dupa tîrgu a fostu inceputulu septemanei (*hétfő*), Marti-a a fostu diu'a a dou'a (*ket séű kedű*), Vineri-a (*péntek*) a luat'o de la grecesculu *πεντε*, cinci. Asiè daru a fostu in contr'a naturei limbei magiare ce si-numera dîlele dupa numeri, ca sè si-numesca vre-unu locu dupa dîlele septemanei, precum e si in contr'a naturei limbei germane.

Daru sè remanemu la *Mercuria*. In documintele vechie ocure acestu orasiu, ce Sasi lu numescu de altmintre-le-a *Reussmarkt*, cu numirea de *Mercurium*¹⁾; afara de ace'a urmele unui drumu romanu, ce trece pre la *Mercuria*, si unele inscriptiuni aflate acolo ne facu sè credemu, că de-si nu va fi existatu vre-o Miercurie inainte de Aurelianu, celu

1) Ibid. 68.
2) Ibid. 654.
3) Ibid. 631.
4) Ibid. 352.
5) Ibid. 353.
6) Ibid. 227.
7) Ibid. 394.
8) Ibid. 451.
9) Ibid. 225.

*) A se vedè nr. 180.

1) Ackner und Müller röm. Inschrift, 69.

1) Neigebaur Dr., Dacien aus den Überresten des klassischen Alterthums, pag. 260.

si 26 aprilie, si mai nainte de tote se dede caus'a unui referente, care dora nece idea de legea austriaca penale nu are, apoi ca sê-li-se stempere in câtu-va foculu de revolutia, se tienura cei 40 de omeni cincii septemane in temnitia neascultati (1), dupa ace'a ascultandu-se s'a aflatu câ d'intre ei 34 erau fâfpa prepusu leg ale detienuti, si acestia se pusera pre pecioru liberu, éra 6 insi, fâra convorbire prealabile cu fiscalulu se detienura si mai de parte, acestia inse recurendu la Tabla, Tabl'a n'a decisu in meritulu causei, ei retransmitendu actele la Tribunalu, a cerutu desluere, de ce fiscalulu nu i s'a luatu parerea? — éra tribunalulu in devotamentulu sêu pentru bine si diligint'a manuare a legiloru, pentru binele publicu, si in favorea inaintarii principiului libertatei personalî, puse actele ad acta, si le luâ numai dupa patru lune de dfile éra inainte, si dede Tablei espicarea ceruta de ea. — In urm'a ast'a, Tabl'a nemici tota procederea Tribunalului; si asiê dara cei 6 romani siedu acum de 8 lune in temnitia, si nu sciû câ pentruce si pre ce basa, dara tribunalulu nece pana acum nu s'a grabitu a face celoru detienuti cunoscuta decisiunea Tablei, cu tote câ acést'a mai multu ca de o luna a sositu la Aiudu.

Asiê dara ce ordinea legea — §. 154. proc. pen. — a se face in 3 dfile, tribunalulu d'in Aiudu efeptuesca in 5 septemane, si respective n'a efeptuitu inca nece in 8 lune, — dora vrea tribunalulu, ca dupa ce cei 6 in ver'a trecuta n'au lucratu, nece sê nu mance acasa preste erna! la acést'a de alt'mente si potu avê sperantia cei 6, câ-ci acum s'a alesu chiaru acél'a de fiscalu, care a facutu contr'a loru aretarea câ au revoltatu; — si apoi dl. acést'a fiindu cam intr'o urechia nu-si face multu d'in tote nemicurele, precum este si libertatea personale a tiereniloru romani, si asiê de natur'a buitogatai, pronunciamentisti si revoltanti; — spre caracterizarea acestui domnu, care are acum forte mare putere a supr'a averei, vietiei si libertatei, aducu inainte esprimarea unui domnu unguru, disa inaintea mai multor'a; „acu-si a trebui sê incungiurâmu Aiudulu cu parati, spre a face d'in elu o singura temnitia.“ — Deci se pote vedê, ce sperantia potu avê cei 6, si Romanii d'in intregu comitatulu !

Nu va fi superflu a spune câ pana la alegerea fiscalulu acum in 3 decemvre, postulu de fiscalu l'a administratu vice-fiscalulu, unu Romanu, care in unu anu si diumetate a condusu singuru si postulu de fiscalu si celu de vice-fiscalu, — éra acum, spre multiamita câ a portatu acele doue posturi singuru, si numai pre langa plat'a de vice-fiscalu, s'a delaturatu cu totulu de la fiscalatu, dara bietulu éra Romanasiu, pre aci pre aci se o patiesca siodu, câ-ci éra sê-i intenteze procesu, pentru portarea sa cea drepta in caus'a aici enarata si in caus'a contr'a celoru d'in comun'a Boz u, cari asemene revoltasera dupa parerea domnilorunguri.

Ca sê veda cei cari punu oficialii in comitatulu Albeid-giosu, ce facu acestia, ar' fi bine ca „Gazeta Transilvaniei“ pre care o cetescu mai multi d'intre ei, inca sê faca ce-va amentire despre casulu acestu-a cu Ispanlaceni.

X. . .

Regulamentul Societatei academice romane.

Capu I.

Despre tienerea siedintielor.

Art. 1. Societatea academica romana si-tiene adunârile sale odata pe anu, de la 1 augustu pana la 15 septembrie (art. XIII. d'in statute.)

Societatea inse este in dreptu de a-si prelunzi dupa impregiurâri sesiunea anuala si peste 15 septembrie.

Art. 2. Sesiunea anuala se pote deschide la terminulu

puchinu a trebuitu sê existe inse inainte de venirea Sasiloru in Transilvani'a. De aci vedemu, câ tote argumentatiunile D. Dr. Rösler, câ nicairi nu ocure numirea de *Mercurium*, si câ nu se afla nece o urma despre vechimea acestui orasiu, sunt trase de peru voindu sê faca numai d'in istoria politica. Noi mai avemu in Transilvani'a inca unu satcu cu numirea „Lun'a“, pote va fi dupa D. Dr. Rösler si ast'a eine plumpe Übersetzung d'in unguresculu *Helföfalva* sêu *Helföhely*.

In o diploma de la a. 1291 se amintesce de *possessiones „Fogros et Zumbuthely juxta fluvium Ol existences“,* d'in care ne vine curiosa numirea *Zumbuthely*, asta-di *Sambat'a*. Acum, ca Magiarii sê-si fia numitu vre o data *Sambat'a Zumbut* nu scimu, dara câ *Zumbuthely* e o traducere prosta de pre romanesculu *Sambata*, ni o areta si „u“ d'in ambele silabe, care este pusu in loculu literoi „â,“ precum si asta-di mai dfeu si scriu strainii *rumunu*, pentru câ nu potu sê pronuncia si sê destinga pre â de u. Dar' in zedaru, D. Dr. Rösler nu ne dice câ noi amu luatu numirea satului *Sambata* de la vechiulu *Zumbuthely*, ci de la *Szombatfalva* de asta-di, in care n'a fostu nece odata picioru de unguru.

Asiê dara D. Dr. Rösler trebui sê dica: câ numirea satelor si orasielor la Magiari dupa dfile septemanei este o traducere prosta de pre cuvintele romanesci, cari ei au intrebuintat'o si o intrebuinteaza pana asta-di in lips'a de numiri originali.

preifptu de statute, fâra considerare deca majoritatea membrilor actuali e presente ori ba.

Membrii presenti, pana la sosirea numerului in majoritate, se voru intruni sêu in sectiuni sêu in conferintie pentru prepararea lucrârilor ce concernu societatea.

Art. 3. Siedintiele de regula sunt secrete.

La deschiderea si inchiderea sesiunei, de asemenea la propunerea facuta de celu pucinu trei membri, aprobata de majoritatea adunarei, siedintia pote fi publica.

Art. 4. Siedintiele se tienu in localulu universitatei d'in Bucuresci afectatu societatiei de câtra guvernulu Romaniei.

Art. 5. Dupa deschiderea siedintiei mai nainte de tote se face apelulu nominalu, insemnandu-se numele celoru absenti, cu sêu fâra motive.

Art. 6. Dupa apelulu nominalu se puce de regula la cetirea procesulu verbalu alu siedintiei trecute, care aprobandu-se de adunare se subscrie de presiedintele si de secretariu si se conserva in archivulu societatiei.

Procesulu verbalu, in casu de urgentia se redige inca in decursulu siedintiei si se autenticea totu atunci; precum in casu esceptionalu cetirea si autenticarea procesulu verbalu se pote amana, nici-odata inse mai multu de câtu pana la a dou'a siedintia in ordine cronologicu.

Art. 7. Deca in contr'a redactiunei procesulu verbalu, unulu sêu altulu d'in membri ar' face reclamatuni, secretariulu redactoru are a dà desluerele necesare; si candu reclamantele n'ar' fi indestulitu, presiedintele are sê consulte adunarea, care singura decide intre reclamante si redactiune.

Art. 8. Discusiunea pentru indreptarea unui procesu verbalu, nu trece in procesulu verbalu alu siedintiei.

Art. 9. Dupa cetirea respective indreptarea si autenticarea procesulu verbalu, presiedintele, ori secretariulu comunica scrisorile adresate societatiei, apoi se trece la ordinea dfilei.

Capu II.

Despre oficiulu societatei.

Art. 10. Delegatiunea (art. XX d'in statute) fuintiunea ca oficiu alu societatei in totu decursulu siedintielor adunarei anuale.

Ca ajutoriu alu oficiului pentru siedintiele anuale, societatea si-pote alege unulu sêu doi secretari ad hoc.

Art. 11. Delegatiunea se alege câtra finitulu fia-carei sesiuni de câtra societate prin majoritate absoluta de voturi.

La casu de a nu intruni majoritatea absoluta de voturi, alegerea se face intre cei cari au intrunitu mai multe voturi relative.

In casu de paritate de voturi, decide sortea.

Art. 12. Presiedintele sêu in lipsa vice-presiedintele are a tienê bun'a ordine in adunare; elu face a se observâ regulamentul; elu acorda cuventulu dupa ordinea inserierilor; elu pune intrebârile spre lamurirea debateriloru si luminarea opiniiloru; elu anuncia rezultatulu voturiloru, si elu enuncia conclusiunile adoptate de adunare.

Art. 13. Secretariulu siedintiei redacteza procesulu verbalu. Elu insemna dupa rendu numele membrilor, cari voiescu a participâ la discussiune, si cari prin urmare au cerutu cuventulu; elu cetesce propunerile, amendamentele si alte comunicatiuni supuse adunarei; elu face apelulu nominalu; elu numera voturil; elu redacteza resolutiunile si conclusiunile luate in acea siedintia.

Art. 14. Tote actele deliberato si votate de adunarea generale au sê fia subscribe de presiedinte si de secretariu, si la trebuintia munite cu sigilulu societatei.

Capu III.

Despre discussiune.

Art. 15. Nici-unu membru n'are facultatea de a vorbi de câtu numai dupa ce a cerutu cuventulu si numai in ordinea precumu s'a inserisn la vorbire.

Unu membru la ordinea vorbirei, pote sê ceda altui

Venimu acum la *Sibiniu*, ce intru adveru e cu greu a-lu deduce de la ore-care *Sabinium*, fiindu câ riulu *Cibinu* ce curge pre langa elu si-a pastratu unu nume cu multu mai originariu de câtu cetatea. Dara ce sê dicemu câ *Cibinium* e unu nume adusu de colonistii germani, datu mai antâiu fluviiului si apoi cetâtii, ar' fi o asertiune pre cutezata. *Cibinium*, dupa D. Dr. Rösler, ar' fi d'in „*Zebin*“ sêu „*Sieben*“, ce in Germani'a ocure forte desu si totu de aci ar' fi numele Ardelului „*Siebenbürgen*.“ Noi, d'in contra, dupa tote impregiurârile trebe sê credemu câ *Cibinulu* a fostu o colonia romana, fiindu-câ aflâmu aici doue asiedieminte de colonie romane, adeca *Resinariu* si *Tilis'a*, si atâtu inscriptiunile aflate in giurulu Sibiiului, câtu si armele, vasele si anelele dau probe de agiunusu, câ aici ar' fi fostu asediata o colonia vechia romana. Si unu documentu lu aflâmu in inasa si diplom'a de impamentenire a Sasiloru, unde se face mentiune de „*silva Blachorum et Bisorum*“, ce de siguru nu au fostu de parte de Sibiiu.

Ospetii teutonici venindu in Transilvani'a au aflatu riulu acést'a avendu unu nume, si acést'a este destulu, ca sê conchidemu la poporulu de la care au primitu ei numirea. Nece decum nu se unesce cu ratiunea, ca Sasii sê de nume riului, si apoi sê-si numesca coloni'a totu cu acelu nume si totu in acelu tempu. Cum câ numirea *Cibiniu* nu a fostu sasiesca, vedemu si d'in ace'a, câ Sasii mai tardfu au si lapadat'o, primindu pre *Hermanstadt*. Afara de acést'a, e cunoscutu si proce-

membru cuventulu, si nu va mai poté luâ cuventulu de câtu de nou inscriindu-se.

Nu e iertatu a vorbi de doue-ori la unu obiectu de câtu numai cu permisunea adunarei.

Art. 16. Oratorulu se adresa câtra presiedintele sêu câtra adunare.

Art. 17. Imputârile, personalitâtile, precumu si intre-rumperile nu sunt permise.

Art. 18. Presiedintele este in dreptu a chiamâ la ordine pe oratorulu care sêu s'a abatutu de la obiectu sêu trece in imputâri si personalitâti.

Daca oratorele persiste in abaterea sa, presiedintele lu opresce de a mai vorbi la acelu obiectu; si daca si la altu obiectu cade in asemenea abatere, presiedintele cu incuviintarea adunarei i opresce cuventulu pentru totu cursulu siedintiei.

Art. 19. Candu presiedintele voiesce a luâ parte la discussiune, vice-presiedintele lu inlocuiesce; la casu candu ambii ar' luâ parte la discussiune, adunarea va fi presiediata de celu mai in otate d'in membrii presenti.

Art. 20. Candu unu membru cere inchiderea discussiunei, presiedintele consulta adunarea si daca ea incuviintieza, discussiunea se inchide.

Art. 21. Candu unu membru cere amenarea discussiunei pentru alta siedintia, sêu cere inchiderea siedintiei, presiedintele deschide indata discussiunea asupra acestei cereri.

Discussiunea sêu siedintia se continua sêu se amana dupa conclusiunea majoritatei adunarei.

Capu IV.

Despre votare.

Art. 22. Alegerea organului representativu si administrativu (art. XX. d'in statute) alu societatiei, si ori ce alta alegere de persone se face prin bilete scrise. Votulu e secretu.

Art. 23. Asupra altoru propuneri sêu cestiuni ce nu privecu persone, votarea se face prin scolare si siedere sêu prin apelu nominalu.

Art. 24. La cerorea a trei membri, votarea se face prin apelu nominalu asupra ori carei cestiuni, unde votulu secretu nu este oblegatoriu.

Art. 25. In casu de egalitatea voturiloru, propunerea se considera cadiuta, si in cursulu aceli sesiuni nu se mai pote luâ la discussiune.

Art. 26. Amendamentele se punu la votu inainte de propunerea principale.

Dintre amendamente se pune la votu celu mai indopartatu de propunerea principale.

Subamendamentele se punu la votu inainte de amendamente.

Art. 27. Conclusiunile se facu prin majoritate absoluta de voturi; asemenea si alegerele.

Capu V.

Despre propuneri si reporturi.

Art. 28. Ori care membru alu societatiei are dreptulu de a face propuneri pentru a fi discutate; asemenea e in dreptu de a luâ conclusiuni a supr'a cestiuniloru sêu reporturiloru ce sunt la ordinea dfilei.

Art. 29. Propunerea trebe sê fia secundata spre a se poté supune de câtra presiedintele la aprecierea adunarei, care singura decide daca propunerea are sê fia trecuta in ordinea dfilei. Adunarea inse pote insarcinâ pe unulu d'in membri de a face reportu a supr'a cestiunei in propunere.

Art. 30. Membrulu insarcinatu de adunare cu facerea vre-unui reportu, e detoriu a presintâ lucrarea sa la tempulu determinatu de adunare.

In casulu contrariu, adunarea sêu va solicitâ pe insarcinatul a coresponde detorintiei sale sêu in casu de nepotintia ori neglignetia evidente va insarcinâ pe altulu cu facerea reportului.

Art. 31. Reportorul daca va voi sêu daca va fi insar-

sulu Resnareniloru cu Sibieni, pentru câ Cibiniulu ar' fi asiediatu pre teritoriulu Resnariului.

Vedemu dara, câ tota deducerea atâtu a Cibiniului câtu si a Siebenbürgen-ului de la numele riului „*Sieben*“ (geographischer Eigennamen), este o singura anomalia. (1)

Totu asemenea cercâ si Dr. H. Jirecek intru unu tratatu scriu in o foia literara d'in Zagrabia (2) despre Pannoni'a in aeclulu alu IX-le, unde vorbesce si despre unele numiri de locuri in Transilvani'a si unde vine la urmatoriele absurditâti. Voindu sê arete, câ numirea satului Gur'a-Govosdiei, de langa Orasci'a, e slavica, vine la urmatori'a argumentatiune: *Govosd* nu va se dica alt'a decâtu *Gvozd*, si *govosd* insemneza vervulu unui munte (goru, gora, gur'a). Dara fiindu câ si *Gura* insemneza vervu de munte si *govosd* éra vervu de munte, asiê dara *Gura-Govosdi* e o singura tautologia; uitandu-si invetiatalu croatu câ tautologie facu numai literatii si nece odata poporulu.

Si tote absurditâtile aceste provinu d'in impregiurarea, câ pretinsii literati straini nu cunoscu nece limb'a nece poporulu Ardelului si in deducerea numiriloru de locuri ajungu ca D. Dr. Rösler cu Szardahely si ca Dr. H. Jirecek cu *Gura-Govosdi*.

(Va urmâ.)

1) Rösler Dr., Anf. d. wal. Fürst., pag. 32.

2) Kajizevnik, III, 1. p. 89. 1866.

atuein de adunare, va presintă deodata cu reportulu si con-

Art. 32. Propunerile, conclusiunile si amendamentele seu subamendamentele, pentru ca se pota fi puse la votu, se formuleza in scrisu.

Capu VI.

Despre memorande si disertatiuni.

Art. 33. Ori cine pote, prin delegatiunea societatii, a presintă scrieri, memorande seu disertatiuni asupr'a obiectelor ce cadu in cerclu si atributiunile sectiunilor pre-

Art. 34. Presentandu-se vre-o propunere in privinti'a de asemeni operate, adunarea va purcede conformu dispuse-

Capu VII.

Despre publicatiuni.

Art. 35. Actele societatei se publica in totu anulu in reviste periodice, numite: „Analele societatei academice romane.“

Art. 36. Pentru publicarea acestoru anale va ingriji delegatiunea prin secretariulu generalu alu societatei.

Art. 37. In aceste anale se publica procesele verbali si tote lucrările societatei si ale membrilor ei in sedintiele anuali; precumu si lucrările altor'a (art. 33.) daca a obti-

Capu VIII.

Despre absentie.

Art. 38. Nici unui membru actualu alu societatei nu-i e permis a se absentă de la sedintiele adunarei generali, afara de casurile de fortia majora seu de bola.

Art. 39. Care d'in membrii actuali ai societatei s'ar' absentă fără motive valide de la o intrega sesiune anuale, indata la inceputulu sesiunei urmatorie va fi invitat a de-

Art. 40. Congediu se pote dà numai de către adunare, si numai d'in grave motive. Deodata nu se pote acordă congediu la mai multi de 1/2 pârți a membrilor actuali.

Capu IX.

Despre diurne si spese de caletoria.

Art. 41. Fia-care membru actualu alu societatei pe timpulu câtu va luà parte la sedintiele sesiunei anuali in adunare generale seu in sectiuni, are o diurna de duoi gal-

Art. 42. Absentarea fără motivu de la sedintie, trage dupa sine pierderea diurnei pe zilele absentate.

Art. 43. Indemnizarea speselor de caletoria se va regulă d'in anu in anu prin budgetulu societatii, avendu in vedere departarea domiciliulu membrilor si facilitatea seu greutatea comunicatiunei.

Capu X.

Despre modificarea si validitatea acestui regulamentu.

Art. 44. Acestu regulamentu se pote modifică dupa esperinti'a ce timpulu va aduce cu sine.

Art. 45. Acestu regulamentu intra in validitate numai decātu dupa votarea lui.

Varietati.

(Denumire.) Ministeriulu de finance a numitu pre dlu dr. Aureliu Maniu de fiscalu cameralu in Lugosiu.

(Bucuri'a cea mare) ce avù locu in biuroulu de pres-

(Intemptarea noului Mitropolitu la Clusiu.) Prea S. sa Parintele Arci-Episcopu Dr. Ioanu Vanc'i'a, dupa ce in Vien'a au depusu la Nunciatur'a apostolica professiunea Cre-

Avomu sê incunoscintiãnu scirea imbucuratoria pen-

(Inaintare.) Monitorulu ofic. alu Romaniei, Nr. 265., publica intr'altale inaintarea Dlui Grigoriu Popdanu,

(Procesu de lesa-maiestate.) D'in Sabiu cu data 19 l. c. se scie lui „Pester Lloyd“: „La initiativ'a procuraturei de statu, tribunalulu penale de aici a pornitu procesu de lesa-maiestate contr'a unui preotu romanu d'in scaunulu Avrigului si a fiului seu, care studieza in Brasiovu.

Sciri electrice.

Vien'a, 22 dec. Poterile apusene trateza intre sine a supr'a conferintiei propuse de Russi'a. Ce pu-

Vien'a, 22 dec. Precum intielegu d'in funte demnu de totu crediammentulu, proieptulu Russiei pentru o conferintia s'a si formulatu.

Vien'a, 22 dec. Se asecura cumcâ Austri'a a primitu proieptulu pentru conferintia. Respectiv'a nota de convoire s'a si espedatu la Petruburgu.

Parisu, 23 dec. „Moniteur“ulu d'ice intr'unu articulu de asta-di: Multiemita dorintieloru de impa-

Petruburg, 23 dec. „Journal de Petrubourg“ demintiesce, că exministrulu Walujew ar' fi incredin-

Aten'a, 22 dec. Guvernulu cere unu credetu estraordenariu de 200 milioane de drachme. Gard'a nationale estraordenaria se mobilizeza.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Table with columns for routes: Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu. Includes departure times and arrival dates.

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

Table with columns for routes: Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a. Includes departure times and arrival dates.

Table with columns for routes: Jasenov'a-Oraviti'a and Oraviti'a-Jasenov'a. Includes departure times and arrival dates.

Table with columns for routes: Vien'a-Oradea-Mare and Oradea-Mare-Vien'a. Includes departure times and arrival dates.

Table with columns for routes: Oradea-Mare-Vien'a. Includes departure times and arrival dates.

Table with columns for routes: Vien'a-Araqu. Includes departure times and arrival dates.

Table with columns for routes: Aradu-Vien'a. Includes departure times and arrival dates.

Table with columns for routes: Vien'a-Paris. Includes departure times and arrival dates.

Table with columns for routes: Paris-Vien'a. Includes departure times and arrival dates.

Comunicatiunea posteloru.

De la Oradea-Mare la Clusiu, plecã in tote zilele la 6 ore 30 minute dupa mèdiadi, sosesc in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mèdiadi.

De la Temisior'a la Aradu plecã in tote zilele la 6 ore dem. sosesc in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.